

21.05.1997 р. № 280/97-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. С. 170.

5. Утвенко В.В. Правове регулювання діяльності органів місцевого самоврядування України у сфері охорони навколишнього природного середовища. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2014. № 1. С. 20-24. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2014_1_6 (дата звернення: 10.12.2019).

Іванова Л.С.,

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Білоцерківського національного аграрного університету*

Білик О.В.,

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Білоцерківського національного аграрного університету,
м. Біла Церква, Україна*

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО – ОСНОВА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Державно-приватне партнерство (ДПП) передбачає стійкі взаємовідносини між органами влади та підприємницькими структурами з метою реалізації соціально значимих функцій держави оптимальним способом, у тому числі з використанням ресурсів фермерських господарств. Державно-приватне партнерство дає змогу зменшувати сукупні витрати підприємницьких структур, пов'язані з виробництвом, транспортуванням, зберіганням і переробкою сільськогосподарської продукції та продовольства.

Світова практика пропонує різні форми державно-приватного партнерства: контракти на основі адміністративного договору, які укладаються між державними або місцевими органами влади та підприємницькими структурами для здійснення певних соціально значущих видів діяльності; традиційна оренда та

оренда у формі лізингу, яка характеризується передачею державного або майна ОТГ у тимчасове користування підприємницькій структурі на визначених договором умовах; концесія (концесійна угода) – особлива форма відносин між державними, місцевими органами та приватним партнером.

У сільському господарстві набула поширення оренда сільськогосподарських угідь земель державного запасу і резерву. При цьому необхідно зазначити, що за інформацією Мінагрополітики, у країні налічується понад 60 млн га землі, з яких понад 70 % – земля сільськогосподарського призначення, розташована за межами населених пунктів. Із них 32 млн га розпайовано, проте ще 10,5 млн га залишаються й досі державними.

Зазначимо, що раніше органи місцевого самоврядування управляли землею лише в межах забудови, а всіма землями за межами населених пунктів централізовано займалася Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру – структура, яка належить до виконавчої влади. Органи місцевого самоврядування фактично мали вплив лише на 12 % власних територій і були позбавлені можливості ефективно планувати їх розвиток.

З 1 січня 2018 р. Урядом України було прийнято Розпорядження «Про передачу земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності у комунальну власність об'єднаних територіальних громад». Розпорядженням доручається Держгеокадастру розпочати з 1 лютого 2018 р. передачу всіх земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності в комунальну власність відповідних об'єднаних територіальних громад, крім тих земельних ділянок, які не можуть бути передані в комунальну власність. Якщо земельні ділянки не сформовані, Держгеокадастру доручено забезпечити їх формування шляхом інвентаризації.

Відтепер передача таких земельних ділянок у користування (винятково шляхом проведення аукціонів) або у власність буде здійснюватися тільки за погодженням з ОТГ та після прийняття ними рішення відповідно до ст. 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».

Передача земель у власність ОТГ відбувається за заявницьким принципом, тобто процедура розпочинається з моменту подання ОТГ заяви до відповідного обласного управління Держгеокадастру. Тому це не може відбуватися синхронно, і дата набуття у власність земель поза межами населених пунктів у кожної громади буде різною

У 2017 р. бюджетні надходження об'єднаних громад від плати за землю зросли на 20% – до 1,4 млрд грн. Завдяки рішенням Уряду України надходження зможуть суттєво збільшитись, адже у розпорядження ОТГ може перейти до 7,2 млн га, із яких 2,5 млн га ще не розподілені між користувачами. Податкові надходження за використання земель, що знаходяться поза межами населених пунктів, можуть становити до 10% бюджетних надходжень об'єднаних територіальних громад.

У свою чергу, ОТГ зможуть реалізувати різноманітні інфраструктурні, промислові, рекреаційні та фермерські проекти, зокрема з розвитку тваринництва. Слід зазначити про неодноразові випадки втрати інвестора через неузгодженість питань щодо землекористування з Держгеокадастром.

Кооперація підприємницьких структур, освітніх і наукових установ як форма взаємодії комерційних структур і державних установ є організаційно-економічною формою державно-приватної підтримки інноваційного аграрного підприємництва на основі кластерного підходу. Так, у 2007 р. в Полтавській області запрацював проєкт кластера для виробників екологічної продукції, яким передбачено інспектування і контроль виробництва екопродуктів. Тим виробництвам, які пройшли інспекцію, видається спеціальний сертифікат, що підтверджує якість впроваджених екотехнологій.

Сертифікованим підприємствам допомагають реалізовувати продукцію за цінами вище ринкових. Деякі з підприємств почали процедуру міжнародної сертифікації, що дасть їм змогу поставляти вироблену продукцію за кордоном.

Одним із напрямків соціального партнерства аграрних підприємницьких структур з органами влади різних рівнів, громадськими й некомерційними об'єднаннями є розвиток програми шкільного харчування. Станом на 2016 р. різні за

формою програми шкільного харчування реалізуються понад 130 країнах світу. Головним завданням більшості з них є забезпечення учнів повноцінним гарячим харчуванням, приготованим з місцевої сировини [1].

З економічного погляду, навчальні заклади, що забезпечують школярів харчуванням, охоплюють досить ємний ринок збуту продовольчих продуктів і сільськогосподарської сировини. Адже діти становлять приблизно 10% населення країни. Якщо порівняти обсяги щоденного споживання продуктів навчальнимикладами із ресторанами й а іншими установами громадського харчування, особливо в сільській місцевості, то перші суттєво перевершують їх за своїми обсягами і забезпечують гарантований ринок.

У країнах світу дотримують різних схем організації подібних взаємин. Більшість сучасних програм, орієнтованих на взаємовигідні відносини держави, місцевих органів влади і фермерів, спираються на «бразильську модель». У п'ятдесятих роках минулого століття уряд цієї країни централізовано закуповував продукти шкільного харчування для подальшого поширення в регіонах, у першу чергу сухе молоко та інші продукти харчування тривалого зберігання. На базі цієї програми державних закупівель у 2009 р. прийнято закон, який зобов'язав бразильські муніципалітети витратити не менше 30 % із виділеного бюджету на закупівлю продуктів харчування у місцевих фермерів. Отже, ефект дії аналізованої програми не обмежується тим, що діти отримують на постійній основі здорове шкільне харчування [2]. Не менш важливо, що до процесу забезпечення продуктами залучено приблизно 4 млн малих фермерських господарств. Сучасна програма шкільного харчування у Бразилії є ефективним інструментом розвитку малих фермерських господарств і, в кінцевому підсумку, покращення їх матеріального добробуту. Слід зазначити, що перша закупівля у сімейного фермерського господарства біля столиці відбулася лише в 2012 р. – через три роки після прийняття закону. Причина криється в тому, що в околицях міста розташована обмежена кількість фермерських господарств [3]. На нашу думку, «бразильська модель» наочно доводить, що в економічно слабких країнах закупівля продукції

безпосередньо у сімейних фермерських господарств може бути істотним внеском у боротьбу з бідністю в сільських районах. Позитивний досвід розглянутої нами моделі є стимулом для інших країн-учасниць орієнтувати державні програми підтримки на забезпечення розвитку сільського господарства, поліпшення знань і здоров'я школярів, збільшення позитивних ефектів для численних учасників взаємин у межах проекту.

Вважаємо, що подібні програми доцільно запровадити і в ОТГ України. З цією метою на законодавчому рівні необхідно організувати закупівлю продуктів харчування для дітей дошкільних, загальноосвітніх навчальних закладів та в закладах для громадян, що потребують соціальної допомоги й реабілітації державної та комунальної власності, на яку не поширюватиметься положення Закону України «Про здійснення державних закупівель». Одночасно, на відповідних замовників в особі представників виконавчого органу ОТГ покласти обов'язок закуповувати продукти харчування за цінами, що не перевищують поточні офіційні середньостатистичні ціни в регіоні.

На нашу думку, запровадження такої співпраці між фермерськими господарствами і місцевими органами влади принесуть певні позитивні моменти для всіх зацікавлених у цій угоді сторін, зокрема: формується раціональна система ціноутворення й оплати, оскільки із взаємовідносин виключаються торгово-посередницькі структури; створюються можливості збільшення виробництва, що в перспективі приведе до підвищення рівня життя членів домогосподарств, а в глобальному плані – до підвищення рівня життя в країні.

Список використаних джерел:

1. Школы как система улучшения питания. Продовольствие и питание в школах. URL: <https://www.unscn.org/uploads/web/news/document/School-Paper-RU-WEB.pdf> (дата звернення: 08.12.2019).

2. Программы школьного питания способствуют укреплению здоровья, повышению уровня образования и развитию. URL: <http://www.fao.org/publications/highlights-detail/ru/c/1107079/> (дата звернення: 09.12.2019).

3. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів : Закон України від 23.12.1997 р. № 771/97-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80/stru> (дата звернення: 09.12.2019).

Левченко А.Ю.,
*здобувачка вищої освіти СВО Бакалавр,
Полтавська державна аграрна академія
Науковий керівник: Мирна О.В.,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Полтавської державної аграрної академії,
м. Полтава, Україна*

ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Євроінтеграція для України є цивілізаційним вибором, є однією із ключових вимог Революції гідності і у системі зовнішньополітичних пріоритетів нашої країни вона займає особливе місце.

Європейська інтеграція – це шлях модернізації економіки, подолання технологічної відсталості, можливість залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій у країну, створення нових робочих місць, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника, вихід на світові ринки, насамперед на ринок ЄС. Україна, як невід’ємна частина Європи, на даний момент орієнтується на існуючу у провідних європейських країнах модель соціально-економічного розвитку.

На сучасному етапі розвитку європейська інтеграція представляє собою широкомасштабні процеси, які залучають до їх реалізації наднаціональний, міжурядовий, регіональний і місцевий рівні управління, а також мобілізують міжінституційні і міжособистісні відносини. Різностороннє співробітництво з Євросоюзом на сьогоднішній день в повній мірі відповідає природному геополітичному напрямку інтеграційної стратегії України і є одним з основних практичних засобів формування